Κώστας Χ. Πασχάλης
Όταν η ιστορία γίνεται στάχτη

Μ' αφορμή τη πυρκαγιά που κατέκαψε το λαογραφικό μουσείο του Θολού

Το λαογραφικό μουσείο του Θολού, στεγασμένο σε αίθουσες του δημοτικού σχολείου, παραδόθηκε στις φλόγες.

Εκθέματα μοναδικής ιστορικής αξίας, κομμάτια δεμένα με την καθημερινή ζωή των κατοίκων του χωριού, σπάνιες φωτογραφίες και εξαιρετικό υλικό, έγιναν παρανάλωμα του πυρός.

Έτυχε, προ καιρού, να επισκεφτώ την έκθεση και να σχηματίσω μια ολοκληρωμένη εικόνα του μουσείου. Ήταν το καύχημα των κατοίκων, ήταν μια πραγματική κιβωτός μνήμης που συνέδεε το χθες με το σήμερα.

Περιηγούμενος στο μουσείο ένοιωθα την μοναδική εκείνη αίσθηση που ζει κανείς όταν ταξιδεύει νοερά στο παρελθόν. Μπροστά μου απλώνονταν σαν σε κινηματογραφική ταινία, εικόνες που αναπαριστούσαν χρόνους παλαιούς, δύσκολους, ενδεδυμένους με πόνο και πολλές φορές οδύνη, που όμως είχαν τη δική τους μοναδική χροιά. Εικόνες που κουβαλούσαν μνήμες ζωντανές, εικόνες που έδιναν την ταυτότητα μιας εποχής που είχε τους δικούς της αξιακούς κανόνες. Ήταν ομολογουμένως μια εξόχως ενδιαφέρουσα εμπειρία, που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ένα ταξίδι στη μνήμη.

Ξεναγός μου σ'αυτήν την περιήγηση ήταν η Δήμητρα Μακρίδου. Πρόεδρος του πολιτιστικού συλλόγου και πραγματικά δραστήριο και κοινωνικά ενεργό άτομο, που μαζί με άλλους συντοπίτες της (τους οποίους έχω τη χαρά να γνωρίζω προσωπικά) υποστήριξε και αγάπησε με πάθος τη δημιουργία αυτού του μουσείου. Η απόκτηση κάθε νέου κομματιού ήταν γι' αυτούς ένας ακόμη μικρός θησαυρός, ένας ακόμη ζωτικός κρίκος, που προσθέτονταν, στην μακρά αλυσίδα των εκθεμάτων. Η δημιουργία του μουσείου υπήρξε το αποτέλεσμα μιας μακράς και ιδιαίτερα κοπιώδους προσπάθειας που διέθετε μεράκι, υπομονή και επιμονή.

Δεν ξέρω πόσο μπορεί να παρηγορήσει τους ανθρώπους του χωριού, η ειλικρινής έκφραση των συναισθημάτων λύπης, τόσο των δικών μου όσο και του συνόλου των Σερραίων πολιτών. Κρίνω πως είναι πολύ δύσκολο. Για τους κατοίκους, αλλά και για μας τους ίδιους, η ολοσχερής καταστροφή του μουσείου μετράει σαν μεγάλη ανθρώπινη απώλεια. Χάνεται ένα κομμάτι της μνήμης τους, χάνεται ένα σημαντικό κομμάτι της ιστορίας και της πολιτισμικής τους κληρονομιάς. Αυτή η απώλεια είναι σαν το θάνατο. Δεν αποκαθίσταται ούτε θεραπεύεται.

Παρ' όλα αυτά θέλω να πιστεύω πως με τη συνεισφορά ιδιωτών και τη συνδρομή της πολιτείας μπορεί να γίνει μια συντονισμένη προσπάθεια, ώστε να ξαναστηθεί το λαογραφικό μουσείο του Θολού. Σίγουρα δεν θα είναι το ίδιο, όμως έστω και έτσι αυτή η κιβωτός της μνήμης θα μείνει ζωντανή.

Είμαι βέβαιος πως οι κάτοικοι του Θολού θα βρουν τη δύναμη και το κουράγιο να ξεκινήσουν αυτή τη νέα προσπάθεια, στην οποία και θα μας βρουν αρωγούς.